

Kunnskapsdepartementet

RETHOS- Retningslinjer for helse- og sosialfagutdanningene

Om utforming av nasjonale retningslinjer

Nivåer i styringssystemet

- Lov


```
graph TD; Lov --> Forskrift[Forskrift om felles rammeplan]; Forskrift --> Retningslinjer[Retningslinjer på overordnet nivå]; Retningslinjer --> Lokalt_niva["Lokalt nivå  
(Institusjonenes autonomi)"]
```

Forskrift om felles rammeplan

Retningslinjer på overordnet nivå

Lokalt nivå
(Institusjonenes autonomi)

Hva er nytt?

Fra innsatsfaktorer	Til resultatfaktorer
Studiets oppbygging Varighet, studiepoeng, praksisperiode	Sluttkompetanse
Rammeplaner	Retningslinjer (inkl. læringsutbytte)

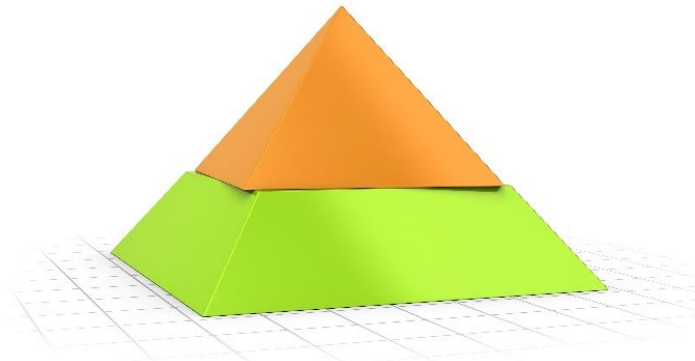
Fra innsatsstyring til styring av læringsutbytter (LUB)
Et mer fleksibelt og dynamisk system

Forskrift om felles rammeplan for alle helse- og sosialfagutdanninger

- Retningslinjene skal være i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR)
- Felles læringsutbyttebeskrivelser for alle helse- og sosialfagutdanninger
- Ingen profesjonsspesifikke læringsutbyttebeskrivelser
- Forskriften gjelder både bachelor og masternivå
- Forskriften alene oppfyller ikke kravene i NKR

Master

Bachelor

Felles
læringsutbytte
beskrivelser

Forskriften

- Felles læringsutbyttebeskrivelser i forskriften er ikke kategorisert i **kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse**
- Programgruppene må kategorisere og beskrive slik det er hensiktsmessig for sin utdanning og sitt nivå
- Programgruppene kan ikke redusere meningsinnholdet i felles LUBer

Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR)

- NKR gir en oversikt over utdannelsesnivåene i Norge
- Utdanningen i denne fasen ligger på 7 Master
- NKR gir en generell beskrivelse av hva alle kandidater på de ulike nivå har av sluttkompetanse ved fullført kvalifikasjon. Minimumsstandard
- For hvert nivå beskrives læringsutbytter i kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse som skal være nådd ved fullført kvalifikasjon

Læringsutbyttekategorier

Kvalifikasjonene beskrives som læringsutbytter (LUBer) oppnådd i kategoriene **kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse**:

Kunnskaper: Forståelse av teorier, fakta, begreper, prinsipper, prosedyrer innenfor fag, fagområder og/eller yrker

Ferdigheter: Evne til å anvende kunnskap til å løse problemer og oppgaver. Det er ulike typer ferdigheter – kognitive, praktiske, kreative og kommunikative ferdigheter

Generell kompetanse: Kunne anvende kunnskap og ferdigheter på selvstendig vis i ulike situasjoner gjennom å vise samarbeidsevne, ansvarlighet, evne til refleksjon og kritisk tenkning i utdannings- og yrkessammenheng

I tråd med NKR/Nivå 7 Master

Kunnskap

Kandidaten ...

- har avansert kunnskap innenfor fagområdet og spesialisert innsikt i et avgrenset område
- har inngående kunnskap om fagområdets vitenskapelige eller kunstfaglige teori og metoder
- kan anvende kunnskap på nye områder innenfor fagområdet
- kan analysere faglige problemstillinger med utgangspunkt i fagområdets historie, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet

I tråd med NKR/Nivå 7 Master

Ferdigheter

Kandidaten ...

- kan analysere og forholde seg kritisk til ulike informasjonskilder og anvende disse til å strukturere og formulere faglige resonnementer
- kan analysere eksisterende teorier, metoder og fortolkninger innenfor fagområdet og arbeide selvstendig med praktisk og teoretisk problemløsning
- kan bruke relevante metoder for forskning og faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid på en selvstendig måte
- kan gjennomføre et selvstendig, avgrenset forsknings- eller utviklingsprosjekt under veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer

I tråd med NKR/Nivå 7 Master

Generell kompetanse

Kandidaten ...

- kan analysere relevante fag-, yrkes- og forskningsetiske problemstillinger
- kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter på nye områder for å gjennomføre avanserte arbeidsoppgaver og prosjekter
- kan formidle omfattende selvstendig arbeid og behersker fagområdets uttrykksformer
- kan kommunisere om faglige problemstillinger, analyser og konklusjoner innenfor fagområdet, både med spesialister og til allmennheten
- kan bidra til nytenking og i innovasjonsprosesser

Hva skal programgruppene gjøre?

Utarbeide og revidere nasjonale retningslinjer utformet som formåls- og læringsutbyttebeskrivelser, samt beskrivelse av studiets oppbygging for den aktuelle utdanning

Produktet gruppene skal levere

Retningslinjer som er førende for institusjonenes arbeid med utdanningene. Det skal være handlingsrom for faglig utvikling, nyskaping og institusjonell tilpasning ved den enkelte institusjon.

Retningslinjen skal inneholde:

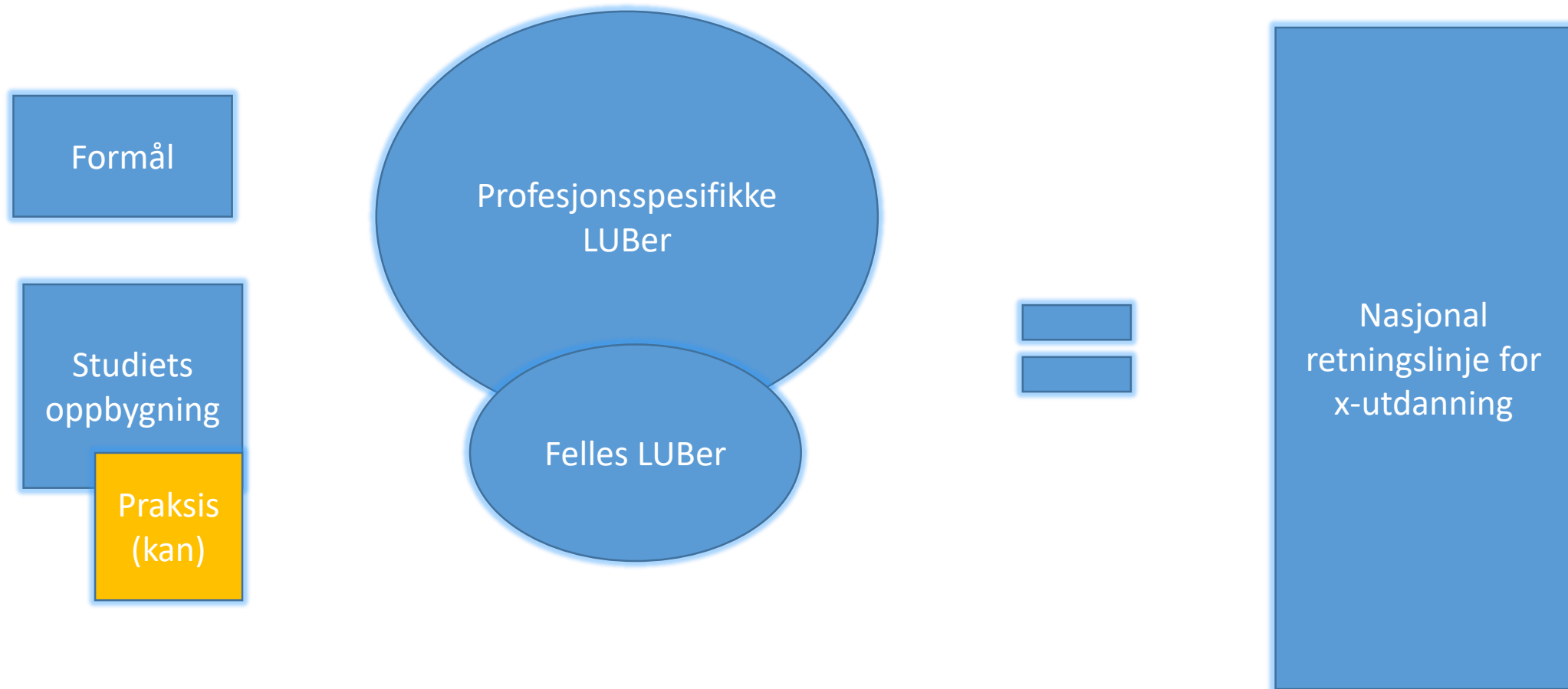
- formålsbeskrivelse
- læringsutbyttebeskrivelser i tråd med NKR
- krav til studiets oppbygging
- Eventuelt ivaretagelse av krav i YKD (gjelder medisin med 5500 timer teoretisk og praktisk undervisning)

Retningslinjen skal inneholde:

- Krav til praksis på et overordnet nivå

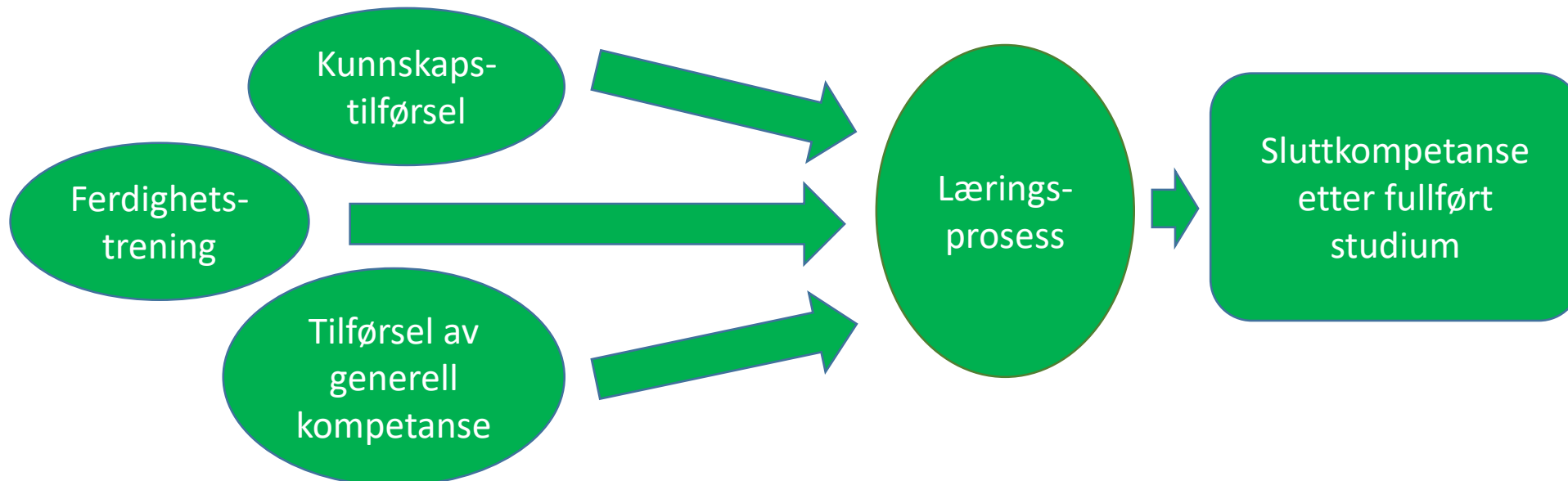
Retningslinjer som fungerer fleksibelt med tanke på endringer i kompetansebehovene i tjenestene, og som samtidig ivaretar utdanningsinstitusjonenes, tjenestenes og studentenes behov for forutsigbarhet

Innholdet i retningslinjene

Læringsutbyttebeskrivelser

- En beskrivelse av hva en person vet, kan og er i stand til å gjøre som et resultat av en læringsprosess
- Læringsutbyttet må være målbart og kunne operasjonaliseres

Sluttkompetanse

- Studentene skal sitte igjen med en sluttkompetanse
- Sluttkompetansen skal være minste felles multiplum for profesjonsutdanningene i Norge
- Sluttkompetansen er et produkt av kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, definert av programgruppene
- Det behøver ikke å være én til én forhold på kategoriene, så lenge sluttproduktet helhetlig rommer det en kandidat skal kunne etter endt studie
- All nødvendig kompetanse skal på en eller annen måte være omtalt i retningslinjen

Nivå på læringsutbyttebeskrivelsene

- LUBene programgruppene utarbeider skal være på **overordnet nivå**
- Institusjonene skal konkretisere programgruppenes LUBer videre nedover til lokalt nivå

Hvordan tilnærme seg arbeidet?

- Ta utgangspunkt i kjernekompetansen i utdanningen
 - Hva må være med?
 - Hva bør være med?
 - Hva kan være med?
- Skal være realistisk mulighet til å få studentene gjennom studiet

Etterprøvbarhet

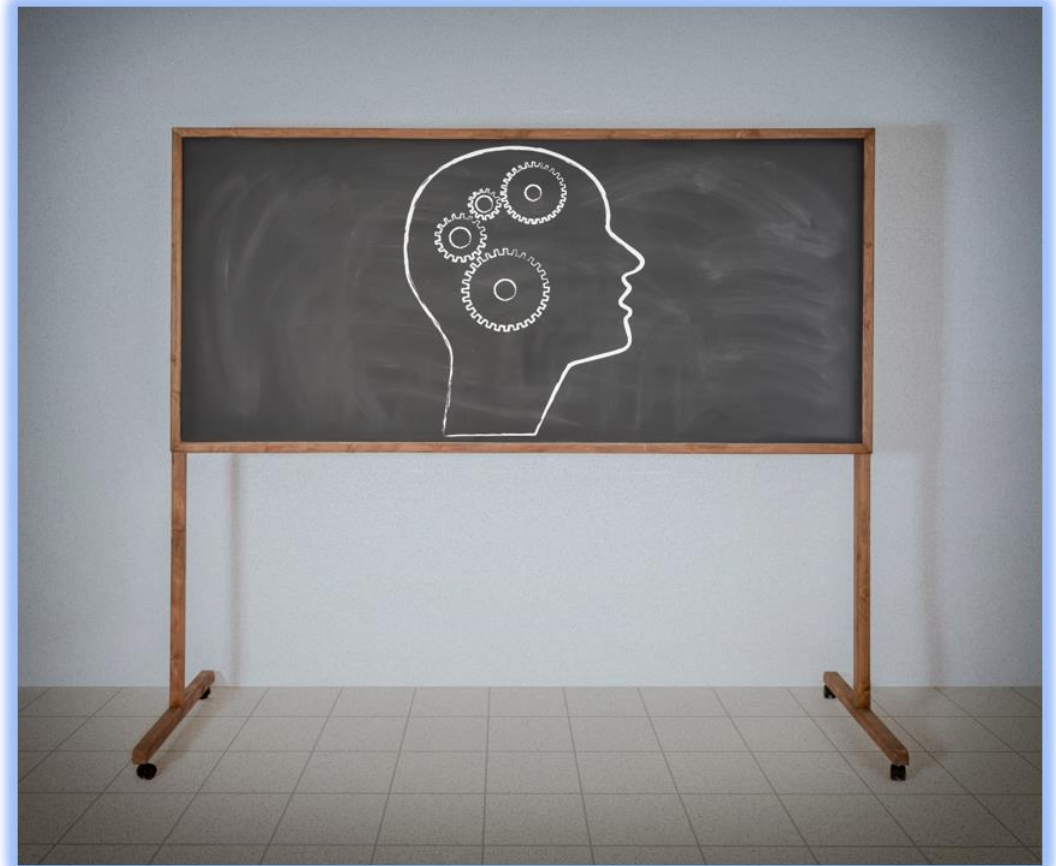
- Retningslinjen, inkludert LUBer, skal være etterprøvbar
- LUBer skal ha en form som gjør det mulig for institusjonene å operasjonalisere dem

Studiets oppbygging

- Retningslinjene skal utformes slik at utdanningsinstitusjonene kan lage vurderingsformer som kan ivareta alle LUBene
- Husk at retningslinjene skal være på

Overordnet nivå

Begrepsbruken

- Være presis med hensyn til begrepene i NKR. Hvis LUBen inneholder andre begreper risikerer man at LUBen blir uklar. En annen fare er at nivået kan bli feil, når man ikke forholder seg til begrepene på det aktuelle nivået i NKR
- En som leser LUBen må kunne få en tydelig forståelse av utdanningens faglige innhold og profil, og kunne bruke læringsutbyttebeskrivelsen til å skille mellom ulike studier og nivåer

Tips

- Start med kjernekompetansen og jobb ut fra den
- Hold LUBene på et overordnet nivå, og unngå detaljering
- LUBene må heller ikke bli for generelle
- Bevisst på språk – enkelt og lettfattelig
- Unngå unødvendige repetisjoner og for lange setninger
- Formuler formålet og studiets oppbygging til slutt når innholdet (LUBene) er formulert

Oppsummering

- Fra innsatsstyring til læringsutbyttebeskrivelser og livslang læring
- Retningslinjer må ivareta prinsippene i NKR, både inndeling i kunnskaper, ferdigheter, generell kompetanse og nivå
- Retningslinjene er minimumsstandarder
- LUBene skal være på overordnet nivå
- LUBer skal ha en form som gjør det mulig for institusjonene å operasjonalisere dem